

המלגאים בתכנית ליזמות חברתית השנה

(נכון לאפריל 2007)

היזמים החברתיים: שני היזמים החברתיים הראשונים שזכו במלגה באוגוסט 2004 סיימו את תקופת מלגתם. ארבע מלגות נוספות הוענקו ליזמים חברתיים בשנת 2005 שנבחרו מתוך 259 פונים. ארבעה המלגאים האלו נמצאים כרגע בשנה השנייה למלגתם. שתי מלגות חדשות הוענקו לאחרונה מתוך 302 מועמדים לתקופת 2007-2009.

אשר אליאס ויזמתו "טק קריירה", 2007-2009

טק קריירה מספקת תוכנית הכשרה והשמה בתחום ההי-טק לאוכלוסיית יוצאי אתיופיה. התכנית מצליחה בהשמת בוגריה במשרות בתחום ההי-טק במשכורות גבוהות בהרבה מעמיתיהם האתיופים בתחומים אחרים. התכנית נותנת הזדמנות אמיתית וייחודית לצעירים וצעירות יוצאי אתיופיה להשתלב בחברה הישראלית ובמקביל לאפשר להם לתרום לחברה הישראלית במלוא המובן. להשגת מטרתה, התכנית מציעה הוראת תכנות מחשבים, הדרכה אישית, חשיפה להתפתחויות חברתיות ותרבותיות, הכשרה מקצועית והכשרה להעצמה אישית.

אשר אליאס נולד בארץ להורים יוצאי אתיופיה. הוריו, מחלוצי העלייה מאתיופיה, הגיעו לישראל בתחילת שנות השישים, כאשר קהילת ביתא-ישראל עדיין לא הוכרה רשמית ע"י מדינת ישראל. בגיל ההתבגרות נחשף אשר לקהילת יוצאי אתיופיה בעקבות "מבצע משה" ועקב עבודתו של אביו בסוכנות היהודית. לאחר סיום שירותו בצה"ל, אשר היה בדרך לקריירה מוצלחת בעולם ההי טק כשנחשף לפעילות עם נוער נושר בתחנה המרכזית בתל אביב. חשיפה זו גרמה לאשר להתחיל להתנדב ב'מרכז מידע לנוער יוצא אתיופיה'. הוא החליט לוותר על עולם ההי טק ולהקדיש את מלוא זמנו לעבודה עם הקהילה האתיופית. במהלך תקופה של שבע שנים, אשר החזיק מספר משרות בארגונים הפעילים עם הקהילה האתיופית ובשנת 2003 נולדה היוזמה "טק קריירה" שהחזירה את אשר לעולם ההי טק.

יזמת טק קריירה נמצאת בסיום שלב תכנית הפיילוט שלה ומוכנה להתחיל בגידול והרחבה. תוך שנתיים טק קריירה מתכוונת להרחיב את מספר המסלולים שהיא מציעה (מקצועות הלימוד), לפתוח יותר כיתות ובכך לאפשר קבלת מספר רב יותר של תלמידים ולהרחיב את הקשרים שלה עם חברות הי-טק ישראליות. בהנחיית המנטור שלו, דר. יובל כרמון, מנכ"ל כלנית כרמון, אשר שואף שתוך שנתיים יהיו לטק קריירה לפחות 50 בוגרים והיא תגיע למצב של עצמאות כלכלית. בעוד חמש שנים טק קריירה תהפוך למרכז הטכנולוגי עבור הקהילה האתיופית. טק קריירה תפתח סניפים בכל הארץ החל עם סניף בצפון שמתוכנן ל-2008.

דנה וינברג ויזמתה "נשים לגופן", 2007-2009

נשים לגופן היא עמותת נשים ישראליות, יהודיות ופלסטיניות, המובילות שינוי חברתי כולל בתפיסות הבריאות של נשים בישראל. מטרת העמותה היא להעלות את מודעותן של נשים, נערות והעוסקים/ות ברפואה, לזכויות נשים בכל הנוגע לבריאותן, גופן ומיניותן, באופן שיספר את יכולתן לעשות שימוש מושכל בשירותי הבריאות. היוזמה מבוססת על המודל של "Our Bodies Ourselves" שנוסד בבוסטון שבארצות הברית בשנות השבעים ונתן את ההשראה לתנועה עולמית לבריאות נשים.

דנה סיימה תואר ראשון ותואר שני במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה של אוניברסיטה העברית עם התמחות בלימודי מגדר ובריאות. את התיזה לתואר שני כתבה בנושא: "הבדיקה הגניקולוגית חוויה נשית ופרשנותה". לאורך שנות לימודיה לתואר שני, דנה עבדה כרכזת מרכז לייפר ללימודי מגדר באוניברסיטה העברית. במהלך שנים אלו דנה עבדה והתנדבה במספר מסגרות כמנחת קבוצות וכמרצה בנושאים שונים כגון: שוויון בין המינים, חינוך לדמוקרטיה וזכויות אדם וכו'. החל משנת 1999 אני עובדת בויצו ירושלים כמנהלת בית הספר למנהיגות פוליטית לנשים. זהו פרויקט ייחודי והראשון מסוגו בארץ, המיועד לקידום נשים ממגוון רחב של שדרות החברה הישראלית, לקראת

עשייה פוליטית וחברתית ופיתוח כישורי מנהיגות. בשנתיים האחרונות דנה התחילה לממש את חלומה שהתקדם בשנות לימודיה ועבודתה האחרונות והקימה את עמותת "נשים לגופן".

דנה מתכוונת לקדם נושא בריאות נשים בכל היבטיה: העלאת מודעותן של נשים, נערות והעוסקים/ות ברפואה, לזכויות נשים בכל הנוגע לבריאותן, גופן ומיניותן, באופן שיספר את יכולתן לעשות שימוש מושכל בשירותי הבריאות. המטרה תושג בין היתר באמצעות הכנה והפצה של גוף ידע מקיף בנושא בריאות האשה, בצורת ספר רחב היקף, אתר אינטרנט, הרצאות וסדנאות בעברית ובערבית, שיהיו נגישים לכל נערה ואשה בישראל. המנטור של דנה מטעם IVN היא **רינה שיאנסקי**, שותפה כללית בכרמל ונטיוורס, שמאוד מעוניינת ופעילה בנושאי נשים.

בצלאל כהן ויחזקאל רוזנבלום ויוזמתם "לעסוק מבפנים" – פרויקט לעידוד התעסוקה במגזר החרדי, 2006-2008

כל צעיר חרדי שעובר ממסגרת ה"כולל" של לימודים תורניים לעולם העבודה נתקל בחסמים רבים המעכבים מעבר זה וגורמים להשתתפות המועטת יחסית של הציבור החרדי בעולם העבודה. בצלאל ויחזקאל מאמינים שיש צורך בטיפול מערכתי כולל בחסמים הרבים והמגוונים האלה כדי להקל את המעבר החד מאוהלה של תורה לעולם המעשה. הם מאמינים שבידיהם הכלים והתכניות להגדיל בהדרגה את שיעור העובדים במגזר החרדי.

בצלאל כהן, בוגר הישיבות פוניבז', מיר ושערי שמחה, הוא חבר המנהלת לקידום ופיתוח תעסוקה ג'וינט-תמ"ת לגיבוש תכנית אב לקידום התעסוקה בחברה החרדית, עמית מחקר במכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות, חבר מערכת במגזין "ארץ אחרת" ומפרסם טורים בעיתונות החרדית בעיקר בנושאים חברתיים. יחזקאל רוזנבלום למד בישיבה לצעירים ובישיבות גבוהות, והוא בוגר מכון הרי פישל (תעודת סמיכה לרבנות ותעודת השכלה תורנית גבוהה), בעל תואר ראשון בתלמוד מאוניברסיטת בר אילן, הפקולטה למדעי היהדות, ובעל תואר במשפטים מהקריה האקדמית קריית און, הפקולטה למשפטים. יחזקאל הוא מנהל המינהל הקהילתי בבוכרים שבשכונת גאולה בירושלים וחבר בעמותת "הקרן לחינוך ומעשה" לקידום ההשכלה והתעסוקה בחברה החרדית.

במסגרת עבודתו של בצלאל במנהלת לקידום תעסוקה של התמ"ת ושל ג'וינט ישראל, הוא פועל ליצירת כלים לצורך השתלבות חרדים במעגל העבודה - הכוונה תעסוקתית, הכשרה מקצועית וסיוע בהשמה - אולם בצלאל ויחזקאל סבורים שעדיין נדרשת פעילות רבה בתוך הרחוב החרדי לצורך שינוי עמדות של המנהיגות והחברה החרדית בכללותה כלפי עולם העבודה. לשם כך יש לרתום את המנהיגות החרדית ליזמה זו ויש צורך בהסברה איכותית באמצעות פרסומים שונים ומאמרים בעיתונות החרדית. כמו כן לדעתם יש להקים "כוללים" למלגות מחיה בתקופת ההכשרה המקצועית ולבנות מסגרות ייחודיות לצעירים חרדיים המשתלבים בשוק העבודה לצורך "קביעת עתים לתורה" כדי למנוע שינוי חד באורח חייהם. בצלאל ויחזקאל נעזרים במנטור שלהם מטעם IVN **שי בייליס**, מנכ"ל ושותף בפורמולה ונטיוורס שיש לו יותר מעשרים וחמש שנות ניסיון בהיותו מנהל בכיר בתחום מערכות מידע.

פירות מאמצייהם של בצלאל ושל יחזקאל יתבטאו בהשתלבות רבה יותר של צעירים חרדים בעולם העבודה. השתלבות זו תקל מאוד את המצוקה הכלכלית הרווחת בחברה החרדית, תתרום לשיפור המצב הכלכלי של מדינת ישראל ותצמצם את הקיטוב הגובר בין החברה החרדית לבין האוכלוסייה הכללית במדינת ישראל.

טל כהן ויוזמתו "מנהיג לעתיד – הוראה לישראל חדשה", 2006-2008

מטרת התכנית הייחודית של טל כהן היא צמצום ואף חיסול הפערים הקיימים בין תושבי הפריפריה (הגיאוגרפי והחברתי) לבין תושבי המרכז באמצעות הרחבת הנגישות של התלמידות ושל התלמידים בפריפריה להשכלה גבוהה.

טל היה יושב ראש תנועת הסטודנטים "קול קורא" לעשייה ולמעורבות חברתית בישראל וקצין המבצעים של שייטת 3 בחיל הים. הוא פעיל במגזר החברתי – הוא עובד עם ילדים עם פיגור שכלי, מדריך לנוער במצוקה, עוסק בהדרכה ובסיוע לילדים חירשים ועוד.

המנטורית של טל מטעם IVN היא **סיון סדן**, שותפה לשעבר בחברת תמיר פישמן. התכנית הייחודית של טל נועדה לשלב במערכת החינוך בישראל צעירים וצעירות בוגרי לימודים לתואר ראשון במגוון תחומים. התכנית מאפשרת לבעלי כישרונות מנהיגות בולטים, מחויבות חברתית עמוקה ועניין בחינוך, לייחד שנתיים להוראה בפריפריה ובאזורי מצוקה, ובכך לתרום לחינוך מעולה שיצמצם את ממדי אי-השוויון החברתי בחינוך ויקדם כישורי חיים, מצוינות לימודית ומחויבות ערכית-חברתית. התכנית מבוססת על הדגם האמריקני "Teach for America" והדגם הבריטי "Teach First UK" שפועלים באינטנסיביות בארצות הברית ובאנגליה זה יותר מעשור והשפיעו השפעה ישירה על יותר מ-1.75 מיליון תלמידים בארצות הברית ובאנגליה. המורים בתכנית משקיעים מעל ומעבר למחויבות שלהם בכיתה כדי לפצות על המצוקה החברתית-כלכלית שהתלמידים שרויים בה ולעודד אותם להגיע לתוצאות אקדמיות גבוהות.

לייתי גנאים ויוזמתו "הקואופרטיב כאגן היקוות כלכלי-חברתי, חקלאי-סביבתי", 2006-2008

הקואופרטיב החקלאי-סביבתי מהווה במה עסקית-חברתית לתושבי יישובי עמק אלבטוף (בית נטופה) הערבים. מטרת היזמה לאגד, להסדיר ולהעצים חקלאים, בעלי קרקעות ומגדלי בעלי חיים בעמק אלבטוף כדי לנצל את הפוטנציאל הגלום בקרקעות ולהכניס גידולים חדשים וטכנולוגיות חדשות על פי עקרונות הפיתוח הבר קיימה.

לייתי גנאים למד במכון הערבה ללימודי איכות הסביבה במלגה מלאה לשנה אקדמית בהתמחות בפיתוח בר קיימה. הוא סיים לימודי תואר הנדסאי והכשרה להוראת החקלאות ואיכות הסביבה במכללת הגליל המערבי. הוא מנהל עמותת "א-ראסד", ארגון סביבתי ערבי הפועל למען השגת צדק סביבתי וחברתי. בעמותת "לינק", עמותה ערבית-יהודית סביבתית בגליל, היה לייתי רכז הפרויקט לטיפול בפסולת מוצקה בשלושים עיריות ומועצות אזוריות ערביות והצליח לגייס 180,000 ₪ להקמת תשתיות לטיפול בפסולת עבור העיריות הללו, סכום השווה לתקציב שהשקיעה המדינה בתשתיות מחזור בכלל המגזר הערבי בשנת 1999.

הקואופרטיב מטפח ומעצים, מבחינה כלכלית וחברתית, אוכלוסיות חלשות (במיוחד נשים) הן על ידי פיתוח אפיקי פרנסה חדשים ושילוב האוכלוסיות החלשות במיזמים אלו והן על ידי אספקת סל מזון למשפחות עניות שממומן מגבייה של אחוז קטן מההכנסות החודשיות מקרקע מנוצלת.

עירית סולסי ודרור גרשון ויוזמתם "מרחב - התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל", 2005-2007

את התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל (www.miu.org.il) הקימו עירית ודרור בהשראת התנועה לעירוניות מתחדשת בארצות הברית. יותר מ-90% מהישראלים גרים היום בסביבות עירוניות, ומטרת התנועה לשפר את איכות החיים של הדור הנוכחי ושל הדורות הבאים על ידי פיתוח אנושי ובר קיימה של היישובים והערים בישראל ועל ידי קידום ערכים דמוקרטיים בתהליך תכנון הערים בארץ. **לאבנר שלם**, המנטור של עירית ודרור מטעם IVN, ניסיון רב בתחומי התפעול והון סיכון, והוא מייסד ושותף כללי בחברת אסנד טקנולוג'י ונטשירוס.

עירית סולסי בעלת תואר מהטכניון בחיפה באדריכלות ובתכנון ערים ועובדת בתכנון ערים ויישובים, בעיצוב אורבני, בהתחדשות ובפרויקטים פנים עירוניים, עוד לפני הקמת תנועת מרחב. היא שימשה ראש צוות בלשכת התכנון בוועדה המחוזית במחוז המרכז ואדריכלית יועצת למועצה המקומית גדרה. היא השתתפה בפרויקט שנתי בתכנון ערים באוניברסיטת קליפורניה בברקלי. דרור גרשון אף הוא אדריכל ומתכנן ערים בוגר הטכניון בחיפה. הוא מתמחה בעיצוב בנייני ציבור ובנייני מגורים והיה אדריכל יועץ לתכנון ולעיצוב אורבני בעיר חדרה.

המטרה של עיריית ושל דרוור, מייסדי התנועה ומנהיגיה, היא למנוע את התפשטות הפיתוח לשטחי קרקע מצומצמים. הם מבקשים להפיץ את חזון התנועה בקרב המתכננים ומקבלי ההחלטות במועצות המקומיות, ובד בבד הם מתכוונים ליצור מודעות לנושא בציבור הכללי ולהנחיל לדור הצעיר את החשיבות שבפיתוח מודלים למחקר וידע על סביבות אורבניות אנושיות בנות קיימה. התנועה מנסה ליצור ולפתח בהדרגה מקומות מגורים שהם מגוונים מבחינה חברתית וקהילות אורבניות בטוחות שבהן לכל אדם בכל גיל תהיה גישה נוחה לקבלת שירותים למילוי צרכים יום-יומיים עם שפע הזדמנויות לשילוב מסחר, מגורים, בנייני ציבור, בנייני משרדים, שירותים ומקומות בידור תוך שמירה על הזהות האורבנית ומתוך כבוד להיסטוריה ולמסורת.

מלגאי בוגר חיים פוקס-אמת ויוזמתו ISRAEMPLOY, 2004-2006

ISRAEMPLOY (www.israemploy.net) הוא שירות לעידוד תעסוקה, ובו נמצאים תחת קורת גג אחת כל הדרוש הן למחפש העבודה הן למציע העבודה. האתר הוא רשת ארצית להצעות עבודה, למידע, לתמיכה ולייעוץ. חיים פוקס-אמת הוא עולה חדש מאנגליה וגר ברמת בית שמש. ניסיונו של חיים - עולה חדש שעברית אינה שפת האם שלו - בחיפוש עבודה בארץ היא שהניעה אותו לבנות ארגון עצמאי ללא כוונות רווח והמבוסס על מתנדבים.

כיום ISRAEMPLOY מפרסם 1,500 הצעות עבודה בחודש במוצע. המודל של חיים מחיה את המושג נטוורקינג (networking) ומעצים קבוצות מיעוט ביצירת הזדמנויות המובילות לשינוי חברתי. עד היום הצליחו יותר מ-3,000 אנשים למצוא עבודה קבועה בזכות ISRAEMPLOY. בזכות המלגה של IVN פיתח חיים כישרונות חדשים ולמד למשל איך לייחד את המוצר שלו ואיך לשכפלו. בעזרת המנטורים שלו מטעם IVN - **חלי בן-נון**, מנכ"לית אורגניטיק ומנכ"לית לשעבר והמייסדת של ארלנט ואראל תקשורת, **וירון שלם**, מנהל הכספים לשעבר של ארלנט - חיים הפוך את החזון שלו למציאות.

מלגאי בוגר עמיעד לפידות ויוזמתו קומפוסט הכרם, 2004-2006

עמיעד גר במושב כרם מהר"ל באזור הכרמל (ליד חיפה), שם גרים ועובדים בני משפחתו, חקלאים מאז שנות ה-70. עמיעד עזב קריירה מוצלחת במודיעין של חיל הים כדי להשקיע את כל כוחותיו בפעילות חברתית וסביבתית. במהלך לימודיו בגיאוגרפיה ובתכנון הפך עמיעד את שטח החקלאות של משפחתו למודל של חקלאות אורגנית בת קיימה. בכך הוא החל להגשים את חלומו לפתח חקלאות בת קיימה, לשמר משאבים טבעיים ולטפל באשפה.

קומפוסט הכרם מקדם אחריות סביבתית באמצעות אזרחות פעילה. המלגה של עמיעד נותנת לו את הכלים לממש פרויקט בר קיימה ולהתמקד בפיתוח כישרונותיו בהערכת פוטנציאל הגידול של היזמה. בעזרת המנטור שלו מטעם IVN **עמי אמיר**, שותף כללי בחברת פרטק הבין-לאומית לניהול הון, עמיעד מגביר את המודעות הסביבתית ומחנך את החברה הישראלית לניצול רחב יותר ובריא יותר של האשפה שלה. מהות הפרויקט היא הפיכת אשפה אורגנית (אשפה ביתית) לקומפוסט איכותי מאוד שנקרא "הומוס" בתהליך אקולוגי באמצעות שימוש בתולעים אדומות – זו הפעם הראשונה ששיטה זו מוחלת בארץ.

למידע נוסף אנא פנו למנהלת התכנית חדוה פנסטרהיים בכתובת hedva@ivn.org.il.